

КОНРАД ФИАЛКОВСКИ НЕГОВОТО ПЪРВО ЛИЦЕ

Превод от полски: Огнян Сапарев, 1980

chitanka.info

Автоматите не оправдаха доверието. Когато се събуди от анабиозата, продължила десетки години, космолетът вече падаше в гравитационното поле на Регулус и нищо не можеше да го спре. Параболата на полета му улучваше звездата.

Катапултира в малката ракета, която използваха за изследване на непознати планети, но това щеше да бъде последното изследване, от което няма завръщане.

Слизаше за кацане на непознатата планета, неозначена на нито една космическа карта. Гледаше как тя расте и се издува в челния екран на ракетата, докато го изпълни с еднообразна мръснокафява повърхност, с рязко очертана линия на терминатора, отделяща дневното полукуълбо от нощното. Приближаваше планетата откъм нощната страна и огромното бяло кълбо на Регулус, накъдрено от протуберанси, постепенно се скриваше зад нея, просветвайки през атмосферата ѝ. После червеникавият отблясък избледня и ракетата влезе в конуса на сянката.

Знаеше, че ще се приземи, ще извърши привичното измерване на налягането, състава на атмосферата, радиоактивността; ще събере всички данни, които — ако някога изобщо го намерят — ще влязат в звездните каталози анонимно, като едни от многото. Ще предаде тези данни на неизличимата памет на мнемотроните, ще включи призивния сигнал, който всеки десет секунди ще се излъчва от антените на неговата ракета дълги векове, цяла вечност, докато се разпаднат предавателните автомати, защото енергията на реактора няма да се свърши. После ще умре. Мислеше за това като за една от многото последици на своя полет, последица от факта, че е космонавт.

И именно тогава, сред трясъците и смущенията, дочу гласове, гласове на хора. Помисли, че е илюзия, халюцинация, която в такава ситуация е закономерност, но гласовете замлъкнаха.

— Внимание, Епси. Ракетата влезе в конуса на сянката. Виждаш ли я?

— Естествено. Държа я на третия ултрадет.

— Изчисли я по-добре. Не зная дали са пилотирали в такива условия.

— Всичко е наред, Тод. Влиза в елиптична орбита.

Повярва и разбра, че ще живее. Мълчеше. Не знаеше какво да каже. Космонавтът, истинският космонавт, никога не разчита на

подобни случаи. Щастливи стечения на обстоятелствата има понякога на Земята; в Космоса — никога.

— Как е самочувствието? Можем ли да помогнем с нещо? Сега се обръщаха непосредствено към него и той изведнъж разбра, че целият им разговор няма нищо общо с установените от инструкциите разговори между пилотите и космодрума. Но отговори, както винаги. Иначе не можеше.

— Тук Ларкс. Всичко е наред. Включвам спирачните двигатели и слизам по спирала. Как ме чувате? Приемам.

— Чуваме те отлично. Няма защо да се вълнуваш.

Хоризонтът се проясни. Ракетата излизаше от конуса на сянката. Чакаше сигнал за включване на двигателите, но те мълчаха.

— Излизам от сянката — каза най-последно. — Дайте сигнал за спиране. Приемам.

— Не разбирам. Защо той не включва спирачките? — запита един от тях.

— Чака някакъв сигнал.

— А може би не ни чува?

Ларкс помисли, че се подиграват с него — космогатора, опропастил своя космолет, който сега навярно се изпаряваше в атомния жар на Регулус, — и търсеше спасение на тяхната мръсночервена планета.

Обади се чак тогава, когато беше сигурен, че гласът му е спокоен — равен глас на пилот, призоваващ станцията за насочване.

— Тук Ларкс. Чувам ви добре. Дайте сигнал. Приемам.

— Какъв сигнал?

— Повтарям: дайте сигнал за спиране. Приемам.

— Не разбирам. Просто вземи и включи спирачните двигатели.

— Кога?

— Когато искаш.

Нищо не разбираше. Замълча за момент, а после плю на инструкцията и им каза какво мисли за тях.

— ... Та няма да кацна слепешката на тая ваша планета. Без насочване няма да намеря космодрума — завърши той.

— Но нали ще хванем твоята ракета с буметона, защо се безпокоиш? — удиви се Тод.

— С какво?

— С буметона. Не знаеш ли какво е това буметон? Как да му обясним, Епси?

— Това е нещо като подвижен космодрум за приемане на ракети от долните слоеве на атмосферата — каза Епси.

— Добре де, а как ще ме намери този... буметон?

— За това не се безпокой. Гарантираме, че ще те намери. Принципът на намиране на ракетата е доста по-сложен в сравнение с нивото на знание на твоето време...

— Моето време?

— Е, да. Не смяташ сигурно, че развитието на човечеството е спряло след твоето отлитане.

— Техниката сигурно е отишла напред.

— Затова влизай в атмосферата и не мисли за останалото.

Ларкс натисна кормилния лост. Тежестта веднага го притисна в креслото, което автоматично прие формата на тялото му. Хоризонтът на планетата, който сега изглеждаше като белезникава, забележимо извита дъга, където звездите чезнеха, се премести, изчезна от челния екран и се появи на екрана, поставен над главата на Ларкс. Ракетата се прицелваше в диска на планетата. После чу свистене, високо вибриращо свистене и видя прозрачен синкав пламък да пълзи от носа надолу по бронята. Изображението на планетата върху екраните затрептя, потъмня и се размаза в сиво петно. Ракетата влезе в горните слоеве на атмосферата.

Слушаше отчетливото цъкане на високомера, който отмерваше километрите от повърхността на планетата. Наблюдаваше стрелката му, падаща бавно към нулата. „А ако не успеят?“ — помисли той.

— Тук Ларкс, остават още петдесет километра до повърхността — каза накрая.

— Знаем — отговориха веднага.

— Не виждам този ваш... космодрум.

— Вече си на него.

— Не се шегувай, остават още тридесет километра...

— Епси, чуваш ли? Той не ми вярва.

— Не изисквай от него прекалено много, Тод.

— Не се шегувайте, моля ви... още малко и ще се ударя в скалите...

— Ти си над океана.

— Все едно... тогава в океана...

— Той е нетърпелив, Епси.

— Това е присъщо на хората от неговото време. Току-що го узнах от мнемотрона... Е добре, свий полето вече, Тод.

И изведнъж цъкането на високомера спря. Стрелката се поколеба за миг, после падна на нула. Ларкс не усети нищо, никакво натоварване, което обикновено съпътствува кацането.

— Какво стана? — запита той. — Високомерът показва нула.

— Всичко е наред. Кацна.

— Но как, нямаше спиране, натоварване...

— Кацна на буметона — отговори Епси, сякаш това обясняваше всичко.

„Подиграват се с мен“ — помисли той със злост — сякаш му бяха дръпнали стола при сядане в гравитационната камера.

— И какво, космос да ви вземе, да правя сега? — запита.

— Отвори люка и излез.

— В океана?

— Ти си в буметона.

— Чуйте, хора, разберете. Този ваш буметон или нещо такова... не ги познавам. Аз съм недоразвит, изостанал в развитието си космонавт, лежал дълги години в металната кутия, докато вие сте усвоявали тази планета. Разберете това.

И тогава Ларкс чу глъчка от много гласове. Някой го викаше по име, някакъв бас разсъждаваше за неговия космолет. Пригласяше му хор от пискливи и боботеци гласове... Изведнъж всичко стихна.

— Отваряй люка — чу той. Беше гласът на Тод.

— Какво... какво беше това? — запита.

— Нищо особено. Искаха да те чуят и насила се набутах в канала.

— Кой?

— Е, останалите... Не е важно. Отвори най-послед този люк. Не разбирам какво чакаш.

— Жал му е да напусне ракетата. Стремеж към притежание, било е присъщо за тях... така мнемотроните...

— Не у тях, то е било по-рано, Тод.

Ларкс закопча шлема на скафандъра и опря длан върху лоста на шлюза. Поколеба се, но само за миг. „В края на краищата не рискувам

нищо“ — помисли и натисна лоста. Шлюзът се отвори безшумно. Не чу даже свистенето на въздуха при изравняването на налягането. Погледна през отворения люк, но навън тъмнината беше по-голяма, отколкото познатата му извечна тъмнина на Космоса.

— Слушайте, къде съм? Чувате ли ме? Къде съм? — все по-силно закрепва той.

— В буме... — започна Тод, но Епси го прекъсна.

— Ти си на космодрума.

— Тук с тъмно. Няма нищо.

— Пригответе ли осветлението, Тод?

— Забравих.

— Няма как, ще осветим стените. Няма да бъдеш похвален за това.

— Четох инструкцията за обслужването, но там няма нищо за осветление.

— Някога това се е разбирало от само себе си — каза Епси. Ларкс не разбра. Помисли, че анабиозата, в която прекара на борда на космолета, е оставила в тъканите на мозъка му някакви следи. Искаше да им го каже, но внезапно забеляза, че навън се вдига виолетова заря, че всичко извън шлюза става светлина. Ракетата стоеше на нещо светещо и от всички страни беше окръжена от мека виолетова светлина.

— Сега е светло, нали, Ларкс?

Не отговори веднага, но Епси чакаше.

— Да, вече е светло — каза той.

— Харесва ли ти този цвят?

— Щом на вас ви харесва...

— Хм... не е съвсем тъй, но както и да е. Излез от ракетата.

Той излезе, спусна се по скобите на люка и се озова върху еластична, огъваща се повърхност. „Прилича на мокра ливада“ — помисли и неочаквано осъзна, че за пръв път на тази планета помисля за Земята.

— Излязох — каза решително, — това, на което стоя, се огъва. Ще удържи ли тежестта ми?

— Няма страшно. Стоиш върху силово поле.

— Какво?

— На силово поле. То е еластично, но по-здро̀во от всеки материал, който знаеш от Земята.

— Кога ще дойдете да ме вземете?

— Ще те вземем, но при тебе няма да дойде никой.

— Не разбирам... защо?

— Да кажем, че такива са обичаите ни.

— Странно. Много се е изменило от моето отлитане.

— Рано е още да съдиш за това. А сега можеш да свалиш шлема. За теб приготвихме земна атмосфера.

— Как така за мен?

— Така, просто я синтезирахме според най-добрите земни образци. Специално за теб.

— А вие?

— На нас не ни трябва — каза Епси и млъкна.

— Не ви трябва ли?

— Той не разбира, Епси — намеси се Тод.

— Не може да разбере.

Ларкс не се замисли над това, което каза Епси. „Тук всичко изглежда нереално — помисли той. — Във всеки случай е твърде сложно, за да го схвана веднага. В тяхното държане има нещо чуждо.“

Свали шлема и усети мирис на борова гора. В този мирис имаше още нещо. Отначало не можеше да разбере откъде го знае, но накрая разбра, че така ухае въздухът над планински поток, който се разбива по обраслите с мъх скали. Направи няколко дълбоки вдишвания. Изглежда, Тод го чу.

— Добра работа, а?

— Предпочитам въздух без миризми — каза Ларкс. — Този въздух оставихме на Земята. Не е за космонавти. Ако се върна на Земята, ще го дишам, а ако не се върна... предпочитам без мирис.

— Както и да е — каза Епси. — Пренасяме те в твоята кабина. — И тогава Ларкс видя как ракетата се обвива с виолетова мъгла, как контурите се разливат и изчезват. Когато виолетовото сияние изчезна, видя, че се намира в кабината на космолета.

— Но... Това е кабината на моя космолет. Съвсем точно моята кабина. Дори в автолектора виждам сведенията на Регулус, които прослушвах... тогава... преди да го напусна.

— Всичко си е на мястото — каза Епси.

— Но моят космолет изгоря, изгоря в атомния огън на Регулус. Не можах да изменя траекторията на полета му и го напуснах... Чуваши ли, Епси, той изгоря... Как мога да бъда вътре в космолет, който не съществува...

— Това е само копие, ограничено до няколко помещения. В известен смисъл ние бяхме вътре в него, преди да изгори, и получихме информация, необходима за неговото пресъздаване. Нали някъде трябва да живееш... тук, на тази планета. Това беше най-простото и удобно решение. Разбира се, и сами можехме да измислим нещо, но сигурно щяхме да направим сума грешки. Не сме познавачи на твоето време.

— Значи, това не е космолетът?

— Не. Погледни екраните. Те са сиви, звезди не се виждат.

— Наистина, звезди няма.

— Естествено, можехме да възстановим твоя космолет с всички подробности, да имитираме шума на двигателите и движението на звездите по екраните, но не е там работата. Твоят полет свърши, твоят космолет не съществува. Ти си на планетата, която кръжи около Регулус, а това е изкуствена среда, твоя среда, в която ще ти бъде най-лесно да свикнеш с условията на новата човешка цивилизация, на реалната цивилизация.

— Мислиш ли, че той разбира нещо, Епси? — запита Тод.

Епси не отговори. Ларкс наистина не разбираше, но в този момент не би го признал за нищо на света. Гледаше познатите уреди, леглото, което още пазеше формата на тялото му, малката видеограма, където беше изобразен как излиза от люка на ракетата — беше я правил, когато се върна от първия си полет около Луната. Всичко си беше, както в онзи космолет.

Известно време стоя неподвижно, после влезе в командната кабина. Пултът за управление, възпроизведен с всички подробности, беше тъмен и мъртъв. Не гореше дори контролната лампичка на реактора, която светеше винаги от момента на излитането на космолета, по време на всичките му пътешествия, чак до мига, когато неговият корпус, понесен към диска на тукашното слънце, се беше изпарил в пламтящите газове. Погледна екраните. Бяха матовосиви всичките. Мина покрай тях, приближи до вратата, отвеждаща към главния шлюз, искаше да я отвори, но тя не се поддаваше.

— Там вече няма нищо — каза Епси. — Не възпроизведохме останалите сектори на космолета.

— Да... всичко това сте направили без грешка... идеално. Колко информация е трябвало да предадете от космолета, за да го направите. — Ларкс застана пред вратите, гледайки блестящата им сива повърхност.

— Уверявам те, това е напълно в границите на нашите възможности.

Ларкс постоя още малко, после бавно, без да се обръща и без да променя гласа си, попита:

— Кажи, Епси, кои сте вие в действителност?

— Хора.

— Хора? Но невъзможно е за тези години, когато бях в анабиоза, да отидете толкова напред. Не са толкова много.

— Това не е важно, Ларкс.

— Не вярвам. Не вярвам. Чуваш ли?! Не сте хора. Заблуждавате ме...

— Тогава какво сме според теб?

— Жители на тази проклетата кафява планета. Усетих ви, чуваш ли?! Усетих ви! — крещеше и чуваше ехото на собствения си глас под купола на кабината.

— Трябваше да го предвидиш, Епси — каза Тод. Епси замълча.

— Не си прав, Ларкс — каза той накрая. — Ще се опитам да те убедя.

— Думите не са достатъчни.

— Ти си твърде самоуверен, Ларкс, типичен представител на своята раса. Нима смяташ, че чуждата цивилизация щеше да те убеждава в каквото и да е?

— Не зная. Зависи за какво ще им трябвавам.

— Логично — каза Тод.

— Може би — съгласи се Епси. — Ще опитам да го убедя иначе.

— Почакай, сам ще се убеди. Сега е под влияние на силно чувство и трудно съобразява.

— Въпреки това ще опитам. Защо смяташ, че срещата с чужда цивилизация на тази планета е по-вероятна от срещата с хора?

— Вашата техника не е човешка техника...

— Отговори на въпроса.

— Добре. Смятам, че срещата с хора е по-правдоподобна, но среща с хора, а не с... гласове.

— Как да го разбирам?

— Нормално. Ако бяхте хора, щеше да ме посрещне нормален космонавт в скафандър, щеше да ме отведе с нормална малка ракета до базата, до истинска база — бял купол, пресован между скалите.

— Буметонът опростява всичко това — каза Тод.

— Но това не е кацане. Това е нищо... За вас космонавтът е белтъчна пратка.

— Преувеличаваш.

— Ни най-малко.

— А базата... Защо ти е база? — намеси се Епси. — Нали това, което ти приготвихме, е по-удобно. Познаваш там всяко кътче.

— Но това е клетка... клетка, разбирате ли?

— А какво беше твоят звездолет в пространството?

— Не беше клетка. Можех да го управлявам... можех най-накрая да изляза от него, да катапултирам в Космоса...

— Ако това те вълнува, ще го уредим. Ще можеш да се разхождаш в скафандър по планетата... ще имаш ракета за разузнавателни полети... Искаш ли?

Ларкс не отговори. Наблюдаваше матовите екрани на командната кабина, а по-точно на нейното копие, после запита:

— Кажете, какво всъщност искате да правите с мен?

— Ти можеш да правиш всичко, каквото искаш — естествено, в определени разумни граници.

— За какво ви трябвавам?

— Не разбирам...

— Е, на вас, на чуждите същества с друга структура...

— Уви, той не вярва, че сме хора, Тод — каза Епси.

— И не зная дали ще го убедиш. Изглежда, е невъзможно.

— Няма нищо по-просто. Елате при мен. Чувате ли?

— Ще ни видиш на екрана — първи се отзова Епси. — Това съм аз, Епси.

Големият челен екран светна и в него Ларкс видя висок мъж в дреха със странно преливащи цветове, който се разхождаше бавно покрай шпалир от палми. В далечината, зад жълт плаж, се пенеше море.

— Но това е Земята.

— Да, Земята.

— Разбирам. Видях те там, на Земята, а сега ще дойдеш тук, в кабината, ще видя лицето ти и ще знам, че си човек, защото беше на Земята... Така ли е?

— Не съвсем. Няма да дойда при теб в кабината нито сега, нито утре, никога. Никой няма да дойде при теб.

— Защо?

— Допускам, че няма да ми повярваш. Не съществува нещо такова, което би могло да дойде при теб.

— Не... не разбирам... нищо не разбирам... Аз... май вече не мисля логично като човек... Тази анабиоза... Нищо не разбирам.

— Успокой се. Ще опитам да ти обясня...

— Момент — прекъсна Тод. — Той трябва да види на екрана и мен.

— В момента това не е необходимо. — Епси не го остави да довърши.

— За мен е важно, Епси. Той е човек. Бих искал някой да каже, че ме е виждал.

— Можеш да се оглеждаш с помощта на транзинформаторите.

— Не е същото, Епси.

— Предай се на психоанализаторите. Те ще те убедят, че действително съществуващ...

— Не се съмнявам, само че...

— Не прекъсвай. Сега се занимаваме с Ларкс.

— Защо той иска да видя телевизиограма именно с него? — запита Ларкс.

— Не е важно. Искаше да знаеш...

— Да. Искам да знам.

Ларкс отиде до командния пункт и седна в креслото на космогатора. Гледаше екрана. Палмите свършиха и морето идваше все по-близо. Мъжът вървеше направо към вълните. В краката му тичаше нещо, което Ларкс взе отначало за куче, но когато се вгледа, разбра, че е автомат, какъвто никога не беше виждал.

— И така, Ларкс, горе-долу сто и двадесет години след твоето отлитане — проверихме това — човечеството технически осъществява пренасянето във времето...

— В какво?

— Във времето, очевидно в миналото. Можеш да се пренесеш във вчерашния ден, месец, сто, хиляда години назад.

— Значи, това е вече възможно?

— В твоето време малцина са вярвали в това. Но след двеста години започват пътешествията във времето. По-лошо било обаче с пространството. Скоростта на светлината ограничава възможностите на човека за придвижване с помощта на космолетите. Освен това космонавтът не може по сто години да стои в анабиоза. Така че начинът на пътуване, който ти използваш, няма големи перспективи. Както си спомняш, имало е даже теории, пресмятащи числото на звездите, които човек може да изследва в зависимост от максималната продължителност на анабиозата...

— Да, естествено...

— И това е било преодоляно. Човечеството се научи да изпраща огромно количество информация със скоростта на светлината във вид на сноп електромагнитни вълни.

— И какво?

— По такъв начин стана възможно изпращането на цялата информация, която съдържа индивидуалността на човека.

— Какво... индивидуалността?

— Това е технически трудно, но възможно. Там, на Земята, от мозъка на човека се извлича информация и се излъчва като сноп електромагнитни вълни в Космоса.

— И тогава човек престава ли да съществува? — запита Ларкс.

Епси не отговори. Ларкс гледаше, без да мисли в екрана, където човекът достигна твърдата, намокрена от пяната на вълните ивица пясък, отпечатвайки в нея следите на стъпалата си.

— Не... — Епси говореше сякаш с усилие — не престава да съществува. Пътешествува из Космоса като неизменен сноп вълни. В това състояние за него времето не съществува.

— Не съществува, докато вълната достигне до трансформатория — добави Тод.

— До какво?

— До преобразователната станция. Ти си на една от тези станции.

— Тук са събрани прибори, чрез които информацията може да се преобразува. Те я групират, запомнят... и човек започва да мисли. Неговата индивидуалност се съхранява в трансформатория толкова, колкото е необходимо.

— Значи, вие... вие сте индивидуалности...

— Не, Ларкс — Епси каза това твърдо, — ние сме хора, хора — разбираш ли? А дали нашето съзнание се съдържа в белтък или в импулсите на кристална решетка — това не е съществено.

— Но вас ви няма.

— И какво от това? Виждаме чрез рецепторите на автоматите, управляваме автоматите, те изпълняват всяка наша заповед, можем да изучаваме планетите, да откриваме нови слънца, да достигнем до най-далечните мъглявини...

— Не, това е твърде неправдоподобно. Не ви вярвам. Впрочем, дори да е истина — Ларкс се поколеба за момент, какво от това?...

— После се връщаме на Земята — веднага отвърна Епси. — Връщаме се на Земята и нашата личност е модифицирана от информацията, получена в Космоса, помним всичко, което сме видели... помним резултатите от изследванията...

— Още не си му казал главното, не си казал за съгласуването на времето.

— Сега ще му кажа. Виждаш ли, Ларкс, такова изучаване на Космоса нямаше да бъде нищо, ако се връщахме на Земята след десетки или стотици години, в друго, неразбираемо за нас време, каквото е за теб времето на нашата цивилизация.

— А нима има друг изход?

— Временно преместване в миналото.

— Не разбирам.

— Най-напред изпращаме трансформаторни на всички планети около слънчевата система. Изпращаме ги с помощта на обикновени космолети, като предварително ги връщаме във времето с хиляди години, така че тези станции пресичат Космоса преди нашето раждане, цели векове по-рано, и после ни чакат на избраните планети. Едва тогава пътуваме. Ако разстоянието до някоя звезда е например десет светлинни години, връщаме се във времето с двадесет години, излъчваме се като сноп лъчи към тази звезда, пристигаме там след

десет години, провеждаме изследване, после десет години за връщане — и се връщаме точно в нашето време...

— По този начин могат да се изучават и най-далечните галактики. Но аз зная, че това не е истина... Няма да ме измамите.

— Такова прехвърляне е възможно, ако по пътя се използват ретранслаторни трансформаторни, защото вълната от личностна информация, въпреки всички смущения, трябва да попадне в трансформатория след тези десет години.

— И все пак...

— Ние се насочваме към звезди, отдалечени от Земята на стотици светлинни години. Тази трансформатория на Регулус е за нас само станция за прехвърляне. Никой от нас не се връща още на Земята. Ще се появим тук в обратен път след сто, а може и повече години.

Ларкс вдигна глава и отново видя екрана. Там в зелен саркофаг лежеше човекът, който преди малко беше вървял към морето. Очите му бяха затворени, а над него, леко вибрирайки, се свеждаха странни устройства. Зад тях горяха розови отблясъци, които от време на време добиваха яркочервен оттенък. Ларкс забеляза, че тези изменения са ритмични.

— Екрана ли гледаш? — запита Епси.

— Да, там има тяло в саркофаг, а над него — автомати...

— Това е моето тяло в анабиоза. Ти виждаш подготовката за емисия на личността в Космоса. Това са несъществени подробности — добави Епси и екранът посивя.

Ларкс стана и започна да се разхожда напред-назад покрай екраните. Внезапно чу гласове:

— Виж истински човек, тук, на Регулус.

— Ами, още един фантом, създаден в трансформатория... Не вярвайте. Това е фантом! Приборите ни лъжат. — Гласът беше остър, пронизителен.

— Човек, истински човек — продължаваше първият глас.

— Движи се, ходи. Може да си мръдне ръката, вместо да ръководи автомата.

— Вижте, по този начин също може да се преодолява Космоса.

Изведнъж гласовете млъкнаха.

— Искаха да те видят — каза Тод. — Те виждат или видеотрония, или автомати. За тях ти си атракция.

— А кои... те кои са?

— Личности, изследващи Космоса.

И тогава Ларкс неочаквано се стегна.

— Стига... стига с това — прошепна той. — Няма да ме измамите. Започвам да разбирам това представление. — Дръпна се назад, докато плещите му опряха в екраните. — Разбирам... държите ме в клетка и изучавате... изучавате човека. Имате видеограми от Земята, а сега искате да знаете нещо за нейните жители. Представете си ги така, както онзи мъж от екрана... Истински човек и неистински подробности...

— Но защо, с каква цел да го правим? — прекъсна го Епси.

— Защото ви харесва Земята... нейната зеленина, небето, морето... Не, няма да стане. Нищо няма да научите от мен. Няма да ви улесня при завладяването на тази планета... Никога...

— За какво говори той, Епси? — Гласът на Тод достигаше до Ларкс някак деформиран.

— Няма да ме измамите... вие, космични твари.

— Той бълнува, Епси. Трябва да действваме.

— Тези гласове... тези басни за пътуване във времето и пространството. Ще загина, знам, ще загина, но знайте и вие, няма да ви падне тази планета.

— Ама, Ларкс... — Епси безуспешно се мъчеше да го прекъсне.

— Няма да ви падне. Въпреки цялата ви техника, вашите силови полета, вашите буметони... Не знаете още какво представлява човекът!

— Ние сме хора! — Епси извика това с някакво отчаяние.

— Не лъжи. Покажи си лицето.

След това по-тихо и несигурно каза:

— Или пък... ела тук.

— Знаеш, че не можем.

— Не можете? Вие, които копирате космолети, можете да копирате и човек. Елате тук като копия. Или тъкмо аз трябва да бъда този образец, матрица за размножение, и сега...

— Какво ти хрумна отново?

— Просто минавам тестови изследвания. А после ще копирате стотици, хиляди такива като мен... и ще ги пращате на Земята.

Ларкс замлъкна. Епси почака малко, сякаш очакваше, че Ларкс ще каже още нещо, но той мълчеше.

— Включи биотроните, Тод — каза той накрая.

Ларкс чу висок, тънък звук и му се стори, че го издават стените на копието-космолет. Искаше да каже още нещо, но не успя.

— Този архивен космонавт е вече изключен — каза Тод. — Отлично копие, единствено по рода си. Само трябва малко да се преустрои...

— Не, Тод. Това не бива да правим. Това е човек, истински, пълноценен човек, идеално пресъздаден по оригинала, който изгоря в атмосферата... Не трябва да правим това, нали ние също сме хора.

Събуди се и усети главата си празна. После си спомни всичко. И тогава чу глас:

— При теб ще дойде човек. — Говореше Тод.

— Тук, в космолета?

— Не, отвори вратата към шахтата.

— Но там няма нищо.

— Направи го все пак.

Ларкс се приближи до вратата и я натисна. Тя се отвори леко. Облъхна го виолетова мъгла. За миг всичко изчезна, после сивото поле, затварящо коридора, се разкри и Ларкс излезе на неголяма правоъгълна платформа, окачена сред спиралите на чудата конструкция. Усещаше как платформата се огъва леко под неговата тежест, но едва след време разбра, че стои на силово поле. Наоколо, в огромен сводест хангар, чийто купол можеше само да си представя някъде там, където спиралите изчезваха в мрака, не забеляза нищо, което да наруши монотонността на спиралните конструкции. Отдолу се процеждаше синкава светлина и когато погледна от края на платформата, видя основите на спиралите, потънали в тази синкава мъгла. Постоя така неподвижно, после поиска да се върне в коридора, по който дойде. В този момент една от най-близките спирали започна да трепти, образувайки блестящ цилиндър, чу тих шум, почти на границата на възприятието, спиралата се пукна и до платформата му се появи ракета. Не приличаше на ракетите, които познаваше от Земята, но разбра, че е ракета: нейните удължени форми показваха, че е предназначена за полети в атмосферата на планети. Входът беше отворен. Поискка да премине шлюза, но усети на рамото си нечия длан.

— Аз ще вляза пръв — каза застаналият зад него мъж, — креслото на пилота е отпред, а пилотът съм аз. Там вътре е тясно и е трудно промъкването между приборите — обясни той.

После Ларкс вече виждаше само раменете му, широки рамене на космонавт в блестящ скафандър, който потъваше в отвора на входа. Влезе след него и зае свободното кресло малко зад пилота. Онзи вече седеше и над раменете му Ларкс разглеждаше немногобройните странни, чужди, светещи със зеленикава светлина скали на приборите, разхвърляни по тъмния правоъгълник на командния пулт. Но пилотът беше човек, истински човек. „А може би само умела имитация“ — помисли Ларкс.

— Стартираме към Таранта — каза пилотът.

— Втората планета на системата?

— Да.

— Дълго ли ще летим? Не е много удобно в тази кабина — добави Ларкс, за да оправдае донякъде своето любопитство.

— Брой се само полетът в атмосферата. През Космоса минаваме на свръхскорост. Времето почти спира и докато разбереш, ще стигнем планетата.

— Релативистично забавяне на времето?

— Да. При това ускоряваме и спираме ракетата с гравитационно поле. Затова няма да усетиш никакви ускорения.

— В гравитационното поле всички тела падаха еднакво.

— А, именно. Този закон е открит на Земята в твоята епоха.

— Няколко века по-рано.

— Сега, когато умеем да се пренасяме във времето с по няколко века напред и назад, това няма значение...

— Мислиш ли?

— Естествено, Ларкс. Аз съм се родил няколкостотин години след теб — и какво от това?

— И двамата летим на една и съща неудобна ракетка. Повярва ли най-накрая, че наистина съществуваме?

— Все пак сте други вие... хората от бъдещето. Може би така трябва да ви наричам.

— Не знам... може би. Нашият свят е различен от вашия.

— Силови полета, пренасяне във времето, трансмисия на психиката...

— Не само това...

— Какво още?

— Не е важно. Излизаме от свръхскоростта. Пред нас е Таранта.

Ларкс погледна в екрана и видя там зеленикавия диск на планетата, който нарастваше пред очите му. В предишните си полети беше виждал много и различни планети, чиито дискове се бяха увеличавали бавно, изпълвайки челните екрани на звездолетите, но такава забележимо нарастване на диаметъра не беше виждал. Изведнъж осъзна с каква огромна скорост се движи тяхната ракета.

— Всъщност защо отиваме там? — запита той.

— Не ти ли казаха?

— Не. Дори не попитаха дали искам да летя.

— Автоматите са открили там нещо интересно.

— Какво?

— Трудно е да се каже. Съобщенията им са неясни.

— Неясни... Съобщенията на вашите автомати? Но те май не са способни да дават неясни съобщения.

— Затова е така странно.

— И затова летим?

— Да. От много години за първи път на планетата отиват хора.

— За неинтересна планета ли смятате Таранта?

— Напротив. Нашите автомати я изучават старателно. Просто сега не е прието да се изпращат хора за изследване на познати планети с кацане, разходки в скафандри по повърхността и всичко онова, което — както съм чувал — е било най-голямата атракция за древните космонавти... По този начин човек открива само новите планети.

— За атракцията е малко пресилено — каза Ларкс и си спомни как някога, като млад пилот, потъваше бавно в блатата на цивилизоващата се Венера, как калта заливаше шлема на скафандъра му и по него пълзяха паякоподобни насекоми със сложни латински названия.

— Обикновено автоматите се управляват от кораба, който кръжи по затворена орбита около изследвана планета — каза пилотът.

— И все пак те изпратиха.

— И теб също. Толкова по-зле за нас.

— Отначало мислех, че искат да ми намерят някакво занимание... и ми измислиха този полет до Таранта. Полет с истински

човек, защото ти си истински...

— Щяха да ти намерят друго занимание или още по-просто — щяха да те вкарат в анабиоза. Такъв полет изисква от тях доста внимание.

— Тогава защо ме взеха? Не познавам нито вашите автомати, нито методите на изследване...

— Затова съм тук — каза пилотът.

— Тогава защо...

— Защото трябва да летят двама души. Така е най-добре.

— Но това не обяснява защо полетях именно аз.

— Просто ти беше готов. Беше единственият готов човек.

— Не разбирам. — Ларкс се наведе, за да види лицето на пилота, но то беше безизразно. Пилотът гледаше в екрана. — Не разбирам — повтори той.

— Няма нищо. Предупредиха ме.

— За какво?

— Че няма да разбираш. Това не пречи.

— За какво не пречи?

— За изследването на Таранта. Те са прави — добави като обяснение, — те винаги са прави, това сигурно не ти е нужно за изследването.

— Но аз искам да знам... просто да знам.

— Защо? Щом не ти е необходимо.

— Как така? Искам да знам — това е нормално. Не искам да действам сякво, без да разбирам какво правя. Не съм автомат.

— Не разбирам напълно какво искаш... Ти си човек, но какво от това?...

Ларкс помисли, че пилотът му се подиграва, и млъкна. Сви се по-дълбоко в креслото и зачака. Пилотът натисна клавиш на командния пулт и дискът на планетата на екрана престана да расте. Затова пък бавно започна да се върти. Разбра, че създаденото от двигателя гравитационно поле, стотици хиляди пъти по-силно от земното, само за миг е спряло движението на ракетата към планетата. Разбираше, но не можеше да повярва.

— Какво е разстоянието до планетата? — запита той.

— Влизаме в атмосферата — каза пилотът. — Трябва приблизително да намеря мястото. Можем да имаме неприятности.

— Не знаеш ли координатите?

— Не съвсем точно. Автоматите, които се върнаха, не бяха съвсем в ред.

— Не работеха ли?

— По-лошо. Работеха зле. Паметта им беше повредена, частично изтрита...

— От какво?

— Тъкмо това трябва да изясним.

— И как ще намерим мястото?

— Имаме приблизителни координати... а освен това може би някой от автоматите още работи.

— Те там ли останаха?

— Почти всички.

— И трябва ли да ги вземем?

— Защо? Този кибернетичен боклук!? Да си стои там. Ще проверим какво е станало всъщност.

Зеленината на планетата изчезна от екрана, влязоха в атмосферата, пронизвайки тънкия слой бели облаци. Облаците се разпръсваха на стотици метри пред тях и Ларкс знаеше, че силовото поле ги разпръсква, създавайки тунел, в който ракетата пада. На края забеляза повърхността на планетата. И пилотът я видя. Натисна някакъв лост и ракетата увисна неподвижно.

— Атмосферата е над нас. Край на полета — каза той.

— Защо не падаме?

— Уравновесихме гравитацията на планетата. Нашият двигател работи. Погледни облаците. Заобикалят ни дъговидно от двете страни и отново се събират.

— А тази сива повърхност под нас равнина ли е?

— Океан.

— И ще кацаме в него?

— Не. Трябва да открием там обекта.

— Сигурно не е трудно. Ако знаем координатите...

— Обектът се мести.

— Как така се мести?

— Това не е единствената странна черта на този обект — каза пилотът. Той се завъртя заедно с креслото и тогава малкият, до този

момент сив екран, разположен на нивото на главата му, пламна в синкава светлина. В края му проблясваше и гаснеше светла точка.

— Виж, някакъв автомат ни вика — каза пилотът.

Ракетата се залюля в силовото поле на собствения си двигател, после започна да се спуска. Пилотът я поведе над самата вода, така че Ларкс виждаше кафявите вълни, плискащи на няколко десетки метра под тях. После насочи ракетата така, че искрата застана в центъра на екрана. Ларкс не усети никакво ускорение, само гребените на вълните се размазаха в калнокафява плоскост.

— Ей сега ще видиш обекта — каза пилотът.

— Защо летим толкова ниско, над самата вода?

— За да долетим.

— Не разбирам...

— Една от разузнавателните ракети летеше по-високо и не долетя. Намерихме после останките ѝ в океана.

— Какво е станало с нея?

— Внезапно престана да подава сигнали. Вероятно е била взривена в атмосферата.

— И това... и на нас ли може да се случи?

— Може.

— И летим сами, само с една ракета?...

— Да не би да се страхуваш?

— Не. Само ми се струва, че напразно рискуваме толкова. Все пак рискуваме живота си.

— Но нали това няма значение.

— Така ли мислиш?

— Естествено. Ти, Ларкс, непрекъснато ме учудваш. Предупреждавах те, но не допусках, че ще бъде чак толкова... Вие, хората от онези епохи, се различавате съществено от нас.

Ларкс искаше да каже нещо, но в този момент видя остров. Подаваше се съвсем малко над океана. Очертанията му образуваха равномерен овал — Ларкс разбра, че точно това е техният обект.

— Его го. — Хвана пилота за рамото. — Изглежда като полупотопен кит.

— Това е изкуствено съоръжение. Зная го от информацията на автоматите. Затова е така правилен.

— Ще кацнем ли на него?

— Не, няма да повторим грешката на автоматите. Ще увиснем тук над водата и ще отидем там по силовото поле.

— По силовото поле?

— Така ще бъде по-безопасно.

Пилотът премести лоста и ракетата, плъзгайки се съвсем ниско над вълните, приближи острова. Няколкостотин метра кафява вода се плискаше между тях и острова.

— Включвам силовото поле — каза пилотът.

Повърхността на водата стана матова и застина, съединявайки с широка ивица ракетата и острова.

— Създаде ивица неподвижна вода, която вълните не заливат.

— Обикновено силово поле. Е, можем да се спускаме.

— Направо върху водата?

— Естествено.

Захлопнаха шлемовете на скафандрите и люкът се отвори със скърцане. Ларкс първи прескочи люка. Поколеба се за миг, после скочи направо върху водата. Тя се огъна леко като добре пружиниращ матрак.

— Действително стоя върху това.

— Силовото поле си е силово поле — потвърди пилотът. — А ти си ирационално бдителен. В края на краищата има ли разлика дали полето е създадено във вакуум, във въздух или във вода.

— Сигурно си прав.

— Съвсем сигурно. Това са най-обикновени архаични предразсъдъци.

— Добре де, да тръгваме — прекъсна го Ларкс.

Преминаха ивицата вода и стъпиха на острова.

Повърхността му беше тъмна и грапава като скала. Не се виждаха никакви спойки или шевове.

— Някаква странна скала.

— Прилича на тероник — съгласи се пилотът. — Впрочем не знам, автоматите не предадоха информация за взетите проби.

— Тероник? Какво е то?

— Не знаеш ли? Вещество, издържащо хиляди градуси и високо налягане.

— Откъде да знам? Нищо не знам. Не разбирам защо ме изпратиха тук. В сравнение с вас съм от далечното минало.

— Спокойно, Ларкс. Те знаят какво правят.

— Не съм убеден в това...

Пилотът не отговори. Той вървеше бавно към централната част на острова. Ларкс тръгна след него.

— В центъра на обекта — каза пилотът и изведнъж гласът му, пренасян от радиовълните в шлема на Ларкс, се превърна в боботене и писък.

— Какво стана?

Микрофонът в шлема бучеше и Ларкс не можеше да разбере какво говори пилотът. Именно тогава видя пламналия върху шлема червен индикатор за радиоактивност.

— Внимавай, радиоактивност! Дръпни се! — извика той и отскочи няколко крачки встрани. Пилотът се наведе над нещо, което изглеждаше като тъмно петно върху повърхността на острова. После се приближи към Ларкс.

— Това е автомат — каза пилотът. — Един от нашите автомати, разбит и пресован в повърхността на този остров. Гладко пресован... — На Ларкс се стори, че зад стъклото на скафандъра видя нещо като усмивка на лицето на пилота. — А ти не обичаш радиацията, Ларкс?

— По-точно лъчевата болест. Преживях я някога, още на Земята.

— Е, да, в твоето време, когато сте планирали живота си за няколко десетки години, това е било важно.

— А сега?

— Сега?... Да вървим нататък, Ларкс. В центъра на обекта, както съобщиха автоматите, има шахта, по която може да се влезе вътре.

— Шахта? Значи, този остров е работа на разумни същества. Това не е никаква хипотеза, това е факт.

— Естествено. Нима мислиш, че в противен случай щяхме да бъдем тук?

— Но ти не ми каза това.

— Получих такива инструкции. Трябваше да ти го кажа едва на острова, което и правя.

— Те не ми вярват? Защо?

— Сигурно са имали някакви съображения. Виждаш ли, те подозират... Впрочем, ти сам ще видиш всичко, когато се спуснем там вътре. Ето шахтата.

— Да слезем? Без никаква осигуровка, без автомати?

— Присъствието на автоматите би било нецелесъобразно... може би даже опасно.

— Даже вашите автомати?

— Да. До такъв извод достигнаха системите на базата, които вземат решения.

— Интересно — каза Ларкс и реши, че повече нищо няма да пита.

— Слизам пръв — каза пилотът.

Той извади от чантата, увиснала на рамото му, навито не особено дебело въже.

— Искаш да закрепим въжето и да се спуснем по него вътре...

— Да.

— А други средства вашата техника няма ли?

— Трябва да прилагаме най-простите средства.

— Това също ли е едно от указанията на този ваш... съвет, който взема решения?

— На системите за решения, искаш да кажеш. Тези системи са автомати.

— И това е тяхно решение?

— Да. И ще спазваме техните указания, те решават много по-резултатно и по-оптимално от човешките колективи, изпълняващи тези функции по твое време. Те просто вземат решение само въз основа на реални предпоставки.

Докато говореше това, пилотът бавно се спускаше навътре в шахтата. Ларкс се наведе над отвора и тогава видя скоби.

— Виж, тук има скоби — каза той. — Можем да се спуснем в шахтата и без въже.

— Ние ще слезем по въже. Такава е инструкцията.

— Но...

— Не спори, Ларкс.

Ларкс вдигна рамене, хвана въжето и след миг вече стоеше на дъното на шахтата редом с пилота. Оттам се разклоняваха три коридора — достатъчно високи, така че можеха да ходят, без да се навеждат.

— Зашеметяващи сензации тук няма — каза Ларкс, когато запалиха рефлекторите.

— Но пък има радиация.

Пилотът имаше право, Ларкс забеляза пламналото огънче на индикатора.

— Стените ли излъчват?

— Не, онези железарии — каза пилотът и освети купчина разкривен метал на няколко метра от входа на коридора. И тогава Ларкс видя ръкоподобния манипулатор на автомата. Бил е откъснат от корпуса със страхотен удар — металическата става беше сплескана като фолио.

— Това е автомат, един от вашите автомати — прошепна Ларкс.

— Слезли са на дъното на шахтата. По-далеч не са се промъкнали — каза пилотът и тогава Ларкс чу стъпки.

Това беше тежко шляпане. Носеше се от дълбочината на единия коридор.

— Там... там... виждаш ли...? — Ларкс освети движещата се маса в дъното на коридора. Онова се движеше бавно, докосвайки стените с нещо, което напомняше гъвкави, подвижни пипала.

— Нямаме дори дезинтегратори — каза пилотът, — не позволиха... защо не позволиха? — повтори той със злост.

— Да се връщаме горе...

— Няма да успеем. Автоматите са по-бързи и пак не са успели.

Те се притиснаха до стените на шахтата и зачакаха. Отначало от коридора се протегнаха пипала и докоснаха скафандрите им, после се подаде и корпусът. Два реда мощни манипулатори бяха прибрани до бронята. Потрепваха леко, удряха се в бронята и звънтяха.

— Това... това е защитен автомат. — Ларкс още по-силно се притисна към стената.

— Какво каза?

— Това е защитен автомат.

— Сигурен ли си?

— Моят космолет имаше подобни автомати... може би по-несъвършени.

— За наше щастие — каза пилотът и с решително движение отстрани докосващите го пипала.

— Какво... какво правиш?

— Да вървим нататък.

— А това...? Този автомат?

— Виждаш, че нищо не ни направи. Автоматите, дори защитните, не дезинтегрират хора.

— Ти мислиш, че това е земен автомат?

— Не мисля. Имам доказателство. Докоснах го, а той не нападна.

Ларкс замълча, а после запита:

— Подозирахте ли, че е земен автомат?

— Не аз. Ръководните системи.

— И затова долетяхме тук. Ние — хората.

— Да. Само хора, без автомати. Автоматите щяха да бъдат атакувани, а в суматохата, случайно, разбира се, можеше да пострадаме и ние.

— Разбирам — каза Ларкс. — Но защо не ми каза нищо?

— Инструкция. Инструкция, която трябва да спазвам.

— Но защо?

— Ти позна този автомат.

— Аз?

— Разбира се. Аз никога не съм виждал такива автомати. Това са модели отпреди стотици години. Техните форми не помнят дори нашите мнемотрони.

— Значи, затова бях нужен аз, човекът отпреди векове?

— Браво, Ларкс. Ставаш все по-проницателен.

— Но поне можеше да ми кажеш...

— Не трябваше нищо да ти внушавам.

— Е, да... Човекът от старото време изпълни своята мисия. И сега вече ще ме изпратите на вторични суровини.

— Не говори глупости. Да разгледаме тази сонда.

— Сонда ли?

— Предполагам. По твое време човечеството е изпращало сонди до всички звезди около слънчевата система. Без хора, защото са се движели със свръхскорост. Тогава агрегатите за субсветлинна тяга са били още примитивни и никакъв човек не би издържал такива ускорения...

Отидоха до края на коридора, който завърши с шлюз.

— Виж, архаичен входен шлюз — каза пилотът. — Шлюзът се отвори, щом управляващите автомати усетиха тяхното присъствие. — По ваше време е било достатъчно да си човек, и всички шлюзове са се отваряли сами. Нашите автомати не биха се добрали дотук — каза

пилотът. — Ако имахме само автомати, трябваше да разпорим наполовина този космолет, за да попаднем вътре.

— А сега?

— Какво сега?

— Не е ли достатъчно да бъдеш човек?

— Достатъчно е. Само че човекът има толкова форми, че автоматите невинаги го разпознават. По ваше време човекът е имал само една форма и тази форма е била единствена в целия Космос.

Ларкс погледна шкафовете със скафандри за безвъздушното пространство, разположени покрай стените, и окончателно се убеди, че е на земен кораб.

— Тук някъде трябва да има лифт, който свързва шлюза с командната кабина — каза той. — А, ето го...

— Когато се приближи, вратата се отвори автоматично. Влязоха вътре и лифтът с шум се спусна надолу.

Командната кабина беше неголяма, както във всички автоматични сонди, където човек стои само докато звездолетът пресече орбитата на Плутон и излезе от плоскостта на слънчевата система.

— Смяташ ли, че корабът е повреден? — запита пилотът.

— Не зная. Сега ще проверя. Ще поискам програмата на контрола на полета — каза Ларкс и натисна клавишите на командния пулт.

Затрептяха светлинки и в средата на пулта пламна голямо рубинено око, после матов глас каза:

— Разкъсване на бронята в района на шестнадесета и седемнадесета камера, повредена е автоматичната защита...

— Разбра ли нещо?

— Толкова, колкото и ти. Можем да слезем и да проверим, ако не си получил други нареждания от тези автомати за решения.

— Искаш да кажеш — системи. Не, вътре в кораба ни е предоставена пълна свобода на действие. Ако искаш, можем да се връщаме. Ще долетим сигурно още веднъж със съответни автомати, ще обезвредим този автоматичен цербер... и ще вдигнем сондата горе. В пространството изследването на космолетите е по-лесно.

— Преди това, все едно, ще трябва да запушим тази дупка. Аз съм космонавт от старата школа и предпочитам да зная какво е станало

с космолета, щом съм вече в него.

— Но все пак...

— Ти каза, че решението е наша работа. Тогава да вървим.

— Както искаш.

Спуснаха се с лифта до шестнадесетото ниво и по тесен извит коридор достигнаха до шлюзовете на отсека.

Лифтът с тихо скриптене се върна в командната кабина, както предвиждаше програмата.

— Вече сме на мястото. Предполагам, че до седемнадесето ниво няма отделен вход — каза Ларкс.

— Вероятно няма — съгласи се пилотът. — Защо автоматите не отварят шлюза?

— Забравяш, че там е повредена бронята. Тогава автоматите блокират шлюзовете.

— И какво ще правим?

— Ще го отворим ръчно.

— Може ли?

— Само откъм вътрешността на кораба.

— Много знаеш за тези космолети.

— Това ми е професията. Космонавт съм.

Ларкс дръпна лоста, скрит в нишата до вратата. Шлюзът се разтвори. Удари ги струя въздух, стремително изтичащ от затворените до този момент камери. Някъде в дълбочината чува шум от нахлуваща вода.

— Пробойната е сигурно широка — каза пилотът. — Да затворим шлюза, че ще потопим целия кораб.

— Ларкс не отговори. Стоеше неподвижно, вслушвайки се в пукота на високоговорителя на своя скафандър.

— Слушай — каза той накрая, — там... там някой вика за помощ... сигнали за автоматично повикване на помощ... Чуваш ли?

— Само пукане.

— Слушай внимателно... сега чуваш ли?

— Измама. Да затворим шлюза, Ларкс.

— Не. Чувам го ясно. Кой може да бъде?

— Навярно автомат.

— Това е серия, запазена за човека сигурно и във вашето време.

— И какво искаш да направиш?

— Ще се спусна там.

— Защо? Нали корабът е долетял от Земята. Никой... никой не би преживял такъв полет без анабиоза... без нищо. Това сигурно е автомат.

— Аз все пак ще сляза.

— Остани.

— Не мога. Това е зов за помощ.

— Почакай. Разсъждаваш като дървен човек. Аз ще ти обясня...

— После. Остани отвън и разблокирай шлюза, ако автоматите го затворят.

— Ама, Ларкс...

Ларкс не слушаше. Премина шлюза и като запали раменния рефлектор, побягна надолу по наклонения коридор. Усещаше насрещната въздушна струя и чуваше шума на водата, нахлуваща в кораба. Сигналите в шлема му боботеха по-гръмко. После коридорът свърши и той видя трюма. Водата беше само няколко метра по-ниско. По нейната повърхност, осветена от лъча на рефлектора, плаваха някакви бутилки и предпазители. И изведнъж видя скафандър, неподвижна човешка фигура в скафандър. Хващайки се с ръце за скобите, за които закрепват товара, се спусна до повърхността на водата, гмурна се, отблъсна се от стената и заплува към човека в скафандър. Сигналите за помощ бучаха сега в неговия шлем.

Излизането от водата, въпреки допълнителния товар, не представляваше трудност, защото междуременно водата беше стигнала до входа на коридора. После мъкнеше човека в скафандър нагоре по коридора, оставяйки след себе си две ивици вода, стичаща се от прострениите крака на онзи. На края прекрачи шлюза и чу характерното щракване на неговите срещаци се плоскости. Тогава погледна през стъклото на шлема на човека и усети леко замайване. Това беше неговото собствено мъртво лице.

— Неприятно ми е, Ларкс, че точно така се получи. Трябваше да те предупредим, но не предполагаме, че всичко може така да завърши — беше гласът на Тод.

Ларкс не отговори. Седеше в своето кресло, в своята собствена кабина и дори не се интересуваеше особено от обясненията на Тод.

Вече знаеше, че разглеждането на собственото лице след смъртта не спада към удоволствията.

— Да, трябваше да те предупредим...

— И аз така мисля.

— По принцип работата е проста. Знаеш, че пазим в мнемотроните информация, равнозначна на личността и формата на всеки от нас. Въз основа на тази информация не синтезираме хората само защото ни е по-удобно да пътуваме през Космоса като сноп електромагнитни вълни. Но понякога има специални случаи.

— Например аз.

— Ти също. Тебе ще запазим в класически вид като...

— Като своего рода антика.

— Прекаляваш. Но не е там работата. Когато открихме този кораб-сонда, изпратихме там автоматите и тебе — предишния, — защото в сегашния си вид си вторично синтезиран по образа, вложен в нашите мнемотрони.

— И какво?...

— И никой не се върна. Знаеш как са били разбити автоматите. Предполагахме, че твоята ракетка е била унищожена от лъчмета на сондата, преди да кацне. Сега знаем, че я е унищожил автоматът и е хвърлил останките ѝ в океана, докато ти — предишният, — си бил вече вътре в сондата.

— Значи, допускахте, че съм загинал извън кораба?

— Да. После синтезирахме тебе и пилота и ви пратихме на кораба без автомати, защото знаехме, че вашите защитни автомати не дезинтегрират никога хора.

— Наистина. В това отношение са безотказни.

— Добра стара изработка.

— И не очаквахте, че на кораба ще намеря самия себе си.

— Не, и дори не разбирам как е станало.

— Затова пък аз разбирам — каза Ларкс. — Това е много просто. Всеки път, когато моето първо, а след това и второ въплъщение е било закарано на кораба, съм правил едно и също: изяснявал съм причината за повредата на бронята. Само че първия път, когато съм отворил шлюза и съм влязъл вътре, водата е нахлула в разхерметизираните от отварянето на шлюза помещения, достигнала е до сигналните уреди и шлюзът автоматично се е затворил. А е можел да се отвори само отвън.

— А когато беше с пилота, също ли слезе до повредените нива?

— Да.

— Достойна за удивление последователност.

— Рефлекс на нормален космонавт. Впрочем този кораб има и въздушни утечки. Въздухът вътре не е чист.

— Зная. Ще го изпомпим, преди да го изведем горе.

— Кажи ми още... защо... защо повторно ме изпратихте чак... чак осем дена след първото въплъщение?...

— Просто трябваше да те синтезираме... Теб и пилота. Това е сложен процес, Ларкс. За него са нужни осем дена, точно осем дена... И ще ти призная още нещо. Твоето първо въплъщение не повярва, че сме хора. А ти повярва.

— Заслуга на пилота. Копие, което имитира човека така съвършено и с нищо не се различава от него, си е просто човек.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.